דרך ה' — בברכות

אך העבודות המקריות הם כפי המקרים שקורים לבני האדם בכל ימי חייהם כפי מצבם בזה העולם במאכליהם במלבושיהם בכל צרכיהם האנושיים ועסקיהם המדיניים. וכלל כלם נוסד על מה שביארנו בחלקים הקודמים והוא שאין לך ענין בכל עניני העולם חק או מקרה באיזה נמצא מן הנמצאות שלא הוסד והוחק כפי מה שמצטרך למצא בנמצאות לפי התכלית האמיתי של הבריאה שזכרנו למעלה שלהשיג אותו בשלימות הוצרכו כל הפרטים האלה כל א' בגבולות ההם שהם מוגבלים באמת. אמנם צורך הפרטים כלם וצורותיהם נמשך אחר חלקי המציאות והדרגותיו וההשפעות עליהם למיניהם ומדריגותיהם כמש"ל. והנה בכל הענינים האלה נצטוו מצות כפי ענינם לעמוד הדברים על צד הטוב ולא על צד הרע שכשישמרו המעשים ההם בגבולים ההם יהיה ענינם לפי הטוב והנמשך ונולד מהם טוב ותיקון ואם לא ישמרו הנה ישארו המעשים לצד הרע ותתפשט על ידיהם הטומאה והזוהמא והחשך הגדול תחסר ההארה העליונה ויתרבה ההעלם ואחריו כל התולדות הרעות שזכרנו הכל כפי מציאות הענין ההוא שלא נגמר בגבוליו והיחס אשר לו עם האדם והחלק אשר לו בסיבוב והגלגול הכללי של הנמצאות המתגלגלות והולכות ליקבע בשלימות וכמש"ל:

ענין ברכות הנהנין: והנה ע"פ דרך זה הוסדו ענין הברכות שתיקנו ז"ל על כל עניני העולם והעולם והנאותיו ושרש לכלם ברכת המזון שנצטוינו בה בתורה. וענין זה הוא כי הנה כבר ביארנו שכל הענינים הנמצאים וחקוקים בטבע הנה הם כלם פרטים מכוונים אל תכלית הכללי שהוא הגיע המציאות כלו אל השלימות וחלקם בדבר הזה כפי המדריגה אשר הם בה באמתת מציאותם. ואולם האדם הנמשך אחר חוקות טבעו ופועל הפעולות כפי מה שהוחק לו יש לו להתכוין תמיד לעבודת בוראו ולמה שיוצא מן הפעולות ההם תועלת ועזר על השגת התכלית הזה יהיה באיזה דרך שיהיה כפי מה שסודרו הדברים באמת פי' כי כבר יהיו ענינים משמשים לדבר הזה מיד ודברים ישמשו למשמשים אחרים עד שאחר גלגול גדול של ענינים רבים נמשכים זה אחר זה יגיעו אליו. ואולם יהיו הדברים באיזה מדריגה שיהיו הנה ראוי שלא ינטלו אלא לכונה זו למה שמגיע מהם אפי' אחר עשר מדריגות עזר אל השגת התכלית ולא לכונה אחרת דהיינו כוונת התאוות והנטיה החומרית אל המותרות וישמרו כלם בגבולים שחקקה להם התורה האלקית. ואז יהיו כלם באמת עוזרים לדבר הזה ויחשבו כלם תנאי עבודה. והנה למדתנו התורה שאחר שנהנינו במאכלנו ושתיתנו נודה לפניו ית' ונברך שמו ונחזיר הדבר אל התכלית האמיתי שבו שהוא העזר אל התכלית הכללי שזכרנו עד שנמצא בכלם מתגדל כבודו ית' במה שחפצו נעשה ועצתו מתקיימת. וזה כלל ענין בהמ"ז וכן כל שאר ברכות הנהנין שאחר ההנאה. ואולם עוד הוסיפו ז"ל לתקן ברכות קודם ההנאה להגדיל זה הענין והוא שגם קודם שישתמש אדם מן העולם יזכיר שמו ית' עליו ויברכהו ויתכוין

שממנו יתʼ בא לו הטוב ההוא ויתכוין באמתת הטוב ההוא שאינו ענין גופני והנאה חומרית בלבד אלא שבאמת הוא ענין מוכן ממנו יתʼ למה שיוצא ממנו תועלת לטוב האמיתי כמ״ש. ובהקדים הענין הזה למעשה ישאר המעשה ההוא כלו לצד הטוב ולא לצד הרע ויתקן בו האדם ויתעלה ולא יתקלקל ויושפל וכמ״ש:

ענין ברכות המצוות: ואולם גם במעשה המצות תיקנו לנו חכמים ברכות אלה לחיבובה של המצוה להודות לו יתʼ שרצה בנו ונתן לנו תיקונים גדולים כאלה ונמצא ע״ז מתעלה המעשה יותר ונעזר בו האדם ממנו יתʼ כי כן היא המידה כפי ההתעוררות שמתעוררים בני האדם אליו יתʼ כן יהיה שיעור העזר שיעזרו ממנו אם מעט ואם הרבה בכל פועל שיהיה כפי מה שהוא ובוטח בהʼ אשריו:

תʼ וʼ שʼ לʼ בʼ עʼ: